

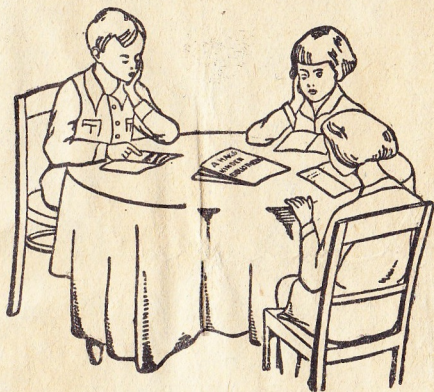
LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN.

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW POKKIE

Nr. 321.

A. HANS

A sepia-toned photograph of a lighthouse on a rocky shore. The lighthouse has a tall, dark tower with a lantern room on top. In the foreground, there are several large, dark rocks or boulders. The background shows a body of water and a distant shoreline with some buildings.

A. HANS

Nr. 321.

Het Gezin van den Visscher

Uitgave
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

HET GEZIN VAN DEN VISSCHER.

I.

Aan het veer stonden een vrouw en kinderen. Ze moesten naar het dorpje aan den overkant.

We vertellen nu van menschen uit Zeeland. En die Nederlandsche provincie heeft verscheidene eilanden tusschen breede stroomen. Men kan er dus niet ver reizen zonder er te varen.

De veerman kwam met zijn bootje en de vrouw en de kinderen stapten in.

— We zullen nog even wachten, zei de veerman. Ik zie nog reizigers op den dijk.

De vrouw en de kinderen waren eigenaardig gekleed. De Zeeuwsche kleedij verschillend van eiland tot eiland, en soms van dorp tot dorp, is schoon en wordt ook door veel vreemdelingen bewonderd, die jaarlijks deze provincie bezoeken.

De veerman wachtte en maakte een praatje

over het weer. De andere personen die ook naar den overkant moesten, kwamen aan de kleine kade.

Bij hen was er een vrouw, die zeer treurig keek. Ze was gewoon gekleed, want ze kwam uit een ander deel van 't land. Maar ze had een Zeeuw gehuwd, die eerst op groote schepen voer en toen visscher was geworden.

— Nele, hebt ge al nieuws? vroeg haar de veerman.

— Ja, nu weet ik zeker dat mijn brave Willem dood is...

Ze toonde een portemonnaie, een pijp, een zakmes, een horloge, en eenige andere voorwerpen, welke in een mandje lagen.

— Dit alles heb ik uit Oostende meegebracht, vertelde Nele. 't Zijn dingen van mijn man...

Vier weken geleden was Willem Bartels met zijn sloepje uitgevaren. En toen hij lang weg bleef werden zijn vrouw en vele anderen erg ongerust. Er had een zware storm gewoed. Er kwam taal noch teeken van Willem Bartels. Joos Vierels, zijn helper, en Maarten Douw, de scheepsongen, die samen met de sloep vertrokken waren.

De meester van 't dorp las in zijn dagblad, dat dicht bij Oostende 't lijk van een visscher aangespoeld was. Maar men vond geen papieren bij den doode.

— Zou dat Willem Bartels of een van de mede-opvarenden zijn? vroeg de onderwijzer zich af.

Hij toonde het bericht aan den burgemeester en deze schreef naar Oostende.

De onderwijzer en de burgemeester hadden nog niets aan Nele, de vrouw van Willem gezegd. Er kwam bericht. Uit Oostende antwoordde men, dat er in een porte-monnaie Nederlandsch geld zat en men somde de andere voorwerpen op. In de kas van 't zakuurwerk stonden twee letters gegrift: W. B.

— Ja, het zal de arme Willem Bartels zijn, zei de burgemeester tot den onderwijzer. Ik zal zijn vrouw inlichten.

En toen praatte hij met Nele. Voorzichtig deelde hij haar 't nieuws mee. En hij gaf haar geld, om naar Oostende te reizen.

Nele begaf zich naar Vlissingen, nam daar de boot naar Breskens, tramde dan naar Sluis, van hier naar Brugge en stapte eindelijk op den trein voor Oostende.

Na veel vragen, want ze was 't reizen niet gewoon, geraakte ze op een kantoor. Ze werd er vriendelijk ontvangen.

De visscher was reeds begraven, doch een ambtenaar toonde de voorwerpen, die men bij den doode had gevonden. En och, toen moest Nele niet meer twijfelen. Ze herkende alles. Wat weende ze...

Men bracht haar naar het graf. 't Was een moeilijke tocht...

Ze bleef dien nacht te Oostende.

Nu was ze op de terugreis. En in de veerboot deed ze haar droevig verhaal. Allen luisterden medelijdend.

De medepassagiers wisten, dat vrouw Bartels nu een arme weduwe was. Ze had twee knaapjes van tien en twaalf en een dochter van zeventien jaar. Maar dit meisje was idioot. en zulks maakte het geval nog droeviger.

De boot landde aan den overkant.

Toen Nele wilde betalen, fluisterde de brave veerman:

— Houd het maar, mensch... Ge zult nu een zwaren dobber genoeg hebben.

— O, God helpe mij en mijn arme kinderen!

— Vertrouw op Hem, Nele... We moeten ons onderwerpen aan Zijn wil, maar God verlaat in den nood de zijnen niet.

Nele volgde de anderen op den dijk en dan sloeg ze een pad in, dat naar haar huisje leidde, ginds aan de kleine haven.

De kinderen waren bij bureu. Ze liepen moeder tegemoet.

Nele barstte in tranen uit.

— Uw arme vader! snikte ze.

— Moeder, hebt ge iets voor mij meegebracht? vroeg Ida, de dochter.

Dat klonk vreemd, maar Ida was niet goed bij 't verstand. Toen ze nu haar moeder zag schreien, begon ze ook te weenen.

— Kom eerst bij mij en drink een kop koffie, zei Anna, de buurvrouw.

Zij en haar man hoorden nu ook het triestig verhaal.

Wat later verscheenen nog twee vrouwen. De een was de moeder van Joos Vierels en de andere die van den scheepsjongen.

Er was maar één lijk aangespoeld, doch 't leek nu wel zeker, dat ook Vierels en de knaap verdronken waren.

En er was in de kleine woning van Nele's buurvrouw groot verdriet.

II.

Klaas Bouwel stapte over de kade.

— Klaas, komt vader vandaag thuis? vroeg een meisje.

't Was Ida, de idiote dochter van weduwe Bartels.

— Neen, Ida, vandaag nog niet, antwoordde Klaas.

— Hij moet komen, want moeder schreit om hem. Hij blijft veel te lang weg.

— Ja, maar hij doet een groote reis, hernam Klaas.

— Hij zal veel lekkers voor mij mee brengen...

En Ida lachte. Dat deed Klaas pijn. Hij was schipper en hij had Willem Bartels heel goed gekend. Hij voelde innig medelijden met de weduwe. Nele leunde nu met visch, maar er viel daarmee niet veel te verdienen. Van de twee anderen had men geen nader nieuws gehoord.

Klaas zei nog eenige vriendelijke woorden tot Ida, en stapte toen heen.

Straks moest hij met mossels naar Antwerpen.

Pas was hij aan boord, of hij hoorde groot lawaai. Hij kwam uit zijn kajuit.

Hij zag, dat een bende jongens Ida omringden en ze plaagden. Dat gebeurde wel meer.

— Die deugnieten... hoe laf! bromde Klaas en hij spoedde zich aan wal.

Eer hij de groep bereikt had, gebeurde er iets ergs. Ida, angstig geworden door het geterg van de ruwe jongens, wilde vluchten en viel van de kade in het water.

Nu schrokken de knapen zelf en ze gingen aan den haal.

— Lafaards! schreeuwde Klaas. Helpen!

Hij liep naar de plaats van 't ongeluk en, zonder zich te bedenken, sprong hij in de havengeul. Klaas kon goed zwemmen en vlug had hij Ida vast.

Een paar mannen kwamen toegeschoten.

— Houd vast, Klaas; riep er een. Ik kom met de boot.

Ook vrouwen naderden. En 't was een gegil en geschreeuw.

Maar Klaas en Ida geraakten veilig aan wal. Men bracht het meisje in het naaste huis.

— Die kwajongens hebben Ida zoo bang gemaakt, dat ze niet wist wat ze deed, en in het water viel, zei Klaas, die het water uit zijn kleeren perste.

— Kees Mulders is de opstoker; als die aan wal is, heeft Ida geen rust, sprak een vrouw.

— Ja, ik heb Kees bij de bende gezien, her-nam Klaas. En de lafaard liep ook weg!

— O, hij treitert 't arme schepsel altijd, sprak nog een ander.

— Wacht tot hij aan boord komt, zei Klaas Bouwel.

Kees Mulders voer bij hem als scheepsjongen. Drie weken geleden had Klaas hem in dienst genomen. Zeer tevreden was hij niet over hem, maar Klaas kon geduld oefenen. Ieder moet zich wennen aan een bedrijf.

Doch nu was Klaas zeer verstoord. Hij ging aan boord en trok droog goed aan. Hij had nog den tijd. Pas over drie uur kon hij uitvaren, dan was het tij gunstig.

Een uur later kwam Kees Mulders aan boord, die ook mee moest naar Antwerpen.

Kees keek bedremmeld.

— Wat komt ge doen? vroeg Klaas.

— We moeten immers naar Antwerpen, antwoordde Kees als verwonderd.

— Denkt ge, dat ik zoo'n lafbek nog aan boord wil hebben... Ge kunt uw matten oprollen...

— Maar Klaas...

— Geen maren, jongen! Ho, ge plaagt altijd Ida Bartels. Ge weet, dat 't meisje niet goed bij haar zinnen is... Ge weet ook, dat haar vader verdronk op zee. Haar moeder heeft nog geen verdriet genoeg, hé! Zoo'n kerel als gij moet dan nog kleinere jongens opstoken, om Ida te treiteren.

— Een grapje!

— O, noemt ge dat een grapje? Ik noem het gemeene lafheid. En als door zijn schuld, Ida in het water terecht komt, loopt die held het eerst van al heen.

— Ik schrok...

— En als wij eens averij krijgen, zult gij ook schrikken en in plaats van te helpen, schreeuwen lijk een mager varken? Een jongen met zoo'n min karakter komt bij mij niet meer aan boord. Straks zal ik het bij u thuis komen zeggen en uw loon betalen.

Kees Mulders keek erg beteuterd. Hij had wel

een flinken uitbrander verwacht, maar toch niet deze straf. Hij werd weggestuurd. Zijn vader zou niet malsch zijn voor hem. Daar zat wat op!

— Klaas, laat me mee varen! vroeg Kees. Ik zal het nooit meer doen.

— Tut, tut... ge hebt me te duidelijk in uw karakter laten kijken... Hoepel op!

— Vader zal zóó kwaad zijn...

— Dat is voor uw rekening... Maak nu, dat ge weg komt of ik gooi u aan wal. Ge hebt daar straks wel beenen kunnen maken, toen Ida in het water lag te spartelen.

En Klaas maakte zulk een dreigende beweging, dat Kees haastig het schip verliet.

— 't Is gemeen van u! riep hij van de kade.

Maar eensklaps werd hij bij den nek gegrepen door den veldwachter, die om den hoek gekomen was.

— Wat is er? vroeg Kees.

— Mee naar den burgemeester! gebod de veldwachter.

— Waarom?

— Dat zult ge zelf wel zeer goed begrijpen... Toe, geen praatjes...

— Maar ik heb Ida toch niet in het water geduwd...

— O, hij snapt het al! zei de veldwachter.

Hij nam Kees bij den arm en leidde hem mee.

Klaas Bouwel stapte weer aan wal, en begaf

zich naar de woning van Mulders, die mander maakte. Mulders, de vader van Kees, zat in zijn werkplaats.

— Ik kom u eens even spreken, zei Klaas.

— Is Kees nog niet aan boord? Loopt hij weer op straat? vroeg Mulders.

— Ik neem hem niet meer mee. Met andere woorden, ik heb hem afgedankt.

— En waarom?

Klaas vertelde het.

— Mijn jongen kon het toch niet helpen, dat die meid in het water viel, zei Mulders. En kunt gij geen grapje verdragen?

— Hoor eens, man, als gij het zoo opneemt, moet ge dat voor u zelf verantwoorden. Kees viel me al tegen... ik dacht, dat hij een flinker kerel was, maar vandaag ben ik van zijn karakter geschrokken.

— Hebt gij geen kwajongensstreken uitgehaald, toen ge klein waart?

— O, jawel... ik was geen suikerventje, maar aan lafheid en gemeenheid had ik een hekel.

— Dat vrouw Bartels die gekke meid in huis houdt.

— Dank God, dat gij niet zoo ongelukkig zijt! Maar als ge Kees laat begaan, zult ge nog veel verdriet kennen. We zullen er niet over twisten... Hier is het loon van uw jongen... ik betaal de heele maand uit.

— Dat hoort ook zoo, want dat gebeurde met Ida Bartels, heeft met den dienst aan boord niets te maken, en ge bemoeit u met iets, dat u feitelijk niet aangaat, bromde Mulders.

— Goed, goed!

— En denk niet, dat ik verlegen ben om dat afdanken... Kees wou varen, maar hier is werk genoeg voor hem.

— Wel, dat zal 't beste zijn, want voor de schipperij deugt hij niet. Gegroet.

Klaas Bouwel ging heen.

— Dwaze, verblinde vader, mompelde hij. Er zal wat groeien uit zijn Keesje.

Klaas stapte nu naar het huisje van weduwe Bartels. Men had Ida thuis gebracht in het rijtuig van den dokter.

— O, Klaas, ik moet u hartelijk bedanken, zei Nele. Ge hebt mijn dochter gered.

— Tut, tut, dat is het praten niet waard. Hoe is het met haar?

— Ze ligt nu te bed met een warme kruik aan de voeten. Ge kunt denken hoe ik schrok, toen ze het me kwamen zeggen. Ik liep er gauw heen met droog goed. 't Is toch erg, dat die jongens Ida zoo plagen! En vooral Kees Mulders maakt haar altijd zoo bang.

— Ja, dat heb ik gehoord! De veldwachter heeft hem nu naar den burgemeester gebracht. Misschien zal dat helpen. En ik heb hem van

boord gejaagd, want sedert twee weken was die rakker in mijn dienst. Ik wil zoo'n lafaard niet op mijn schip. En Nele, nu heb ik een anderen jongen noodig. Wat denkt ge van uw Jacob? Die is ook van school?

— Ja, hij doet de boodschappen bij Gerritsen, den kruidenier, tot ik vast werk voor hem vind.

— Nu, hij kan dadelijk in mijn dienst komen. Dan verdient hij iets en is uit den kost. En hij wordt in het schippersvak opgeleid. We moeten toch bijna allen hier op 't water leven, vervolgde Klaas, die naar den leegen zetel bij den haard keek en aan Willem dacht.

— Jacob wil varen... en, Klaas, gaarne vertrouw ik hem aan u toe, antwoordde Nele.

— Ik vaar op Antwerpen en Brussel... ook al eens op Rotterdam, maar toch steeds op de binnenstroomen en bij slecht weer, maken we, dat we ergens binnen vluchten.

— Klaas, ik ben u zeer dankbaar, verzekerde Nele.

— Als ik naar Gerritsen ga, zal ik den jongen wel dadelijk mee krijgen.

— O, ja...

— Want over twee uur moeten we weg...

— En zijn kleeren...

— Toe, toe, hij vaart zooals hij hier loopt... Om met touw, teer en mossels om te gaan, doet ge hem zijn Zondagsch pakje niet aan.

Klaas praatte even over de voorwaarden en begaf zich dan naar den kruidenier Gerritsen. Deze wilde Jacob Bartels dadelijk afstaan.

— Ik heb hem uit medelijden genomen, maar feitelijk heb ik hem niet noodig, zei hij. Ik zal hem roepen. Hij is in 't pakhuis.

Jacob Bartels kwam.

— Klaas Bouwel wil u in dienst nemen, zei Gerritsen. Ge hebt zeker geen zin om met hem te varen?

— O, ja, ja! riep Jacob uit, terwijl zijn oogen straalden.

— O, zoo! 't Zal u beter bevallen dan siroop scheppen en boonen uitzoeken, hernam de kruidenier. Ga dan maar... Wacht, hier is uw loon en nog een reispénning. En doe uw best! Uw vader was een flinke man!

Verheugd vergezelde Jacob zijn nieuwen meester.

— Mag ik uw scheepsjongen worden? vroeg hij.

— Ja, zeker, antwoordde Klaas.

— Voor meer reizen?

— Natuurlijk... Als gij goed uw best doet.

— Maar Kees Mulders dan?

— Die blijft thuis. Hij bevalt me niet. Uw moeder vindt het goed, dat ge bij mij komt.

— O, wat ben ik blij! zei Jacob, uit 't volle van zijn hart.

— Ga nu naar huis... En kom over een half uur aan boord. We moeten straks naar Antwerpen...

't Duurde geen half uur of Jacob was op het schip. Het nieuws scheen al bekend te zijn. Nu uit een kruidenierswinkel wordt zoo iets op een klein dorp gauw verspreid.

Vader Mulders kwam op de kade. Hij keek erg nijdig.

— Zeg eens, Klaas Bouwel, als gij dien jongen van Bartels wildet nemen, hadt ge mijn zoon fatsoenlijker kunnen afdanken! Ge waart natuurlijk al eer van plan Jacob in uw dienst te laten komen. Zijn moeder zal wel een emmer tranen geschreid hebben, om er u toe te bewegen. En nu hadt ge een voorwendsel, om Kees weg te sturen. Ik vind uw manier van doen valsch.

— Mulders, gij zijt al zoo laf als uw fijne zoon! riep Klaas terug. En laat me nu met vrede! Ik heb wel wat anders te doen dan naar uw kletspraat te luisteren.

— Mijn jongen is door uw onrechtvaardigheid zoo bang geworden, dat hij niet naar huis durft komen.

— Wel, hij zit misschien in 't hok te brommen, want de veldwachter is hem komen halen!

— O, hebt gij hem aangeklaagd? Dat is nog gemeener!

— Och, vent, loop heen! Ik antwoord niet meer! schreeuwde Klaas.

— Ha, daar staat de fleemer! vervolgde Mulders en hij wees naar Jacob.

— Trek er u niets van aan, jongen, zei Klaas. Kom in de kajuit, en dan zal de vervelende vent wel verdwijnen.

Mulders wendde zich nu tot een paar mannen en wilde alles in kleuren en geuren vertellen.

— Zwijg maar, klonk het hem tegen. Ik zou ook zoo'n laffen kinkel als uw Kees van boord trappen...

Brommend verwijderde Mulders zich. Hij stapte naar het gemeentehuis. De veldwachter zag hem, en kwam aan de deur.

— Zoekt gij naar Kees? vroeg hij.

— Ja!

— Hij zit voor een paar uur in 't hok!

— Dat wil ik niet!

— De burgemeester heeft het geboden. Ge weet toch zeker wel wat er met Ida Bartels gebeurd is?

— Maar wie durft beweren dat mijn jongen haar in 't water heeft gestooten?

— Dat zegt niemand... Kees is er toch de schuld van, dat zij in 't water is gelopen.

— En zitten de andere jongens ook vast? Want Kees was niet alleen.

— Hij stookte de anderen op, kleinere kinde-

ren, en daarom werd hij alleen opgesloten. Het zal een goede les voor hem zijn.

— Ge zult er hem dadelijk uit laten! tierde Mulders.

— Tegen twaalf uur, heeft de burgemeester gezegd.

— Ik zal de deur van het hok intrappen.

— Probeer het eens, dan steek ik u bij uw jongen. Mulders, wees wijzer, man, steek u niet in moeilijkheden.

— Gij laat u opmaken door Klaas Bouwel!

— Pas op uw woorden! Ik laat me door niemand opmaken.

De burgemeester, die op 't gemeentehuis zat, hoorde dat lawaai en keek door 't raam. Hij wenkte Mulders binnen te komen, en nu werd de mandemaker veel kalmer.

— Mulders, ge lijkt boos, zei de burgemeester. Dat is dan toch op uw zoon, maar niet op ons, denk ik.

— Ik vind het erg, dat mijn jongen opgesloten wordt.

— Ik ook, maar Kees moest een les krijgen. 't Is nu al een heele tijd, dat die arme Ida Bartels geplaagd wordt.

— Vrouw Bartels moest haar niet op straat laten.

— Zoo, zoo, is de straat alleen voor rakkers als Kees Mulders misschien? Moet dat meisje ge-

vangen zitten om bevrijd te blijven van laffe plagerijen? Ge hebt rare opvattingen. Ik wil nu eens een eind maken aan die praktijken. En daar Kees een haantje vooruit is bij dat schandaal, en van morgen een ongeluk veroorzaakte, dat heel erg had kunnen afloopen, heb ik hem opgesloten... Maar ge kunt hem nu meenemen. Toch waar schuw ik u, dat ik harder maatregelen zal nemen als hij zich niet beter gedraagt.

Mulders zweeg, want hij voelde wel, dat hij geen gelijk kon halen. Hij vergezelde den veldwachter naar het hok. Hij had zijn zoon verschoond, doch nu hij de kleine dorpsgevangenis zag en uit de omringende huizen vrouwen nieuwsgierig zag kijken, schoot zijn toorn tegen Kees los. Hij voelde de schande. En Kees deed hem die aan.

Pas had de veldwachter de deur geopend, of Mulders greep hem vast en gaf hem een paar geweldige oorvijgen. Kees zette een keel op.

— Naar huis en naar zolder, op water en brood! beval de mandenmaker.

Hij hield zijn jongen stevig bij den arm en leidde hem mee.

In plaats van Kees voer Jacob Bartels mee naar Antwerpen.

Wat was Jacob tevreden, toen het schip de kleine haven uitzeilde en dan op de Oosterschelde dobberde. De wind was gunstig. En na

een paar uur schutte men door de sluis van Westmellinge. Nu voer 't schip door het kanaal van Zuid-Beveland, en verliet dit door de sluis van Hansweert. Zoo bereikten Klaas en Jacob de Westerschelde.

't Was avond toen ze Antwerpen naderden. Jacob zag de honderden lichtjes van de haven, de kaden, de groote en kleine booten en van allerlei vaartuigen.

't Was voor moeder Bartels vreemd dat Jacob niet thuis zou slapen. En in haar avondgebed gedacht ze vurig het kind, dat vandaag zijn nieuw bedrijf aanving.

Daar aan den haard stond vaders zetel ledig.

III.

't Was fel aan 't Winteren. 't Had al een paar weken hard gevoren en nog duurde de vorst voort. Veel menschen hadden het moeilijk. En bij vrouw Bartels heerschte nood.

De weduwe kon niets verdienen.

De visscherij lag zoo goed als stil... Op de stroomen dreven groote ijsschotsen, die van de rivieren kwamen. Nele kon dus ook niet leuren.

Jacob was thuis, al betaalde Klaas zijn loon.

Vrouw Bartels was te fier om haar nood te klagen. Maar ze had armoede. Overmorgen

moest ze haar huur betalen en ze bezat het geld niet. Ze zou wel uitstel krijgen. Maar in den bak lagen de laatste kolen. En ze zou moeten borgen om brood te koopen.

De menschen schenen nu minder aan haar toestand te denken. Een ongeluk wordt gauw vergeten door hem, wien het niet treft.

Toch was er een die aan haar dacht. De vriendelijke vrouw van den rentenier op de villa buiten 't dorp, liet een pak gedragen kleeren brengen.

Nele kon er 't een en ander van vermaken voor haar kinderen.

't Was nu avond. Ze zou nu eerst uit een oude nog flinke jas een frak maken voor Jacob, Dien kon hij ook aan boord goed gebruiken.

't Was al laat. De kinderen lagen te bed, maar moeder wilde nog wat doorwerken. Ze begon de jas te verknippen. Plots ontstelde ze. Van onder de voering kwam een bundeltje, samengebonden bankbiljetten.

Vreugde sloeg bij vrouw Bartels op. Ze meende, dat mevrouw Maartens op die bescheiden manier hulp bood.

De weduwe knipte het touwtje door. Kon ze haar oogen gelooven? Twaalf biljetten, samen zes honderd gulden.

Zooveel geld! Dat kon geen geschenk zijn...

En nu begreep de weduwe, dat mevrouw

Maartens niets van deze som afwist. Die biljetten hadden zeker lang tusschen de voering van de jas gezeten, welke misschien jaren in de kas gehangen had.

— Wat niet weet, niet deert... Ge hebt de jas gekregen en dus ook het geld, fluisterde een stem. Ge zijt nu uit den nood. Ge kunt uw huishuur betalen, brood en kolen koopen en nog veel meer.

— Neen, neen, sprak Nele, dat geld is niet van mij, en ik mag het niet houden. Morgen breng ik het naar mevrouw Maartens.

Maar van ontroering kon Nele niet meer werken. Ze ging te bed en legde het geld onder haar hoofdkussen.

Doch weer lokte die stem:

— Houd dat geld, mensch! Zijt ge gek, om het terug te brengen. Mijnheer en mevrouw Maartens weten er niets van. De jas had nog wel vijf jaar in die kast kunnen hangen. Zij zijn schatrijk en gij weet niet, hoe door den Winter te geraken. Gij zijt al ongelukkig genoeg door den dood van uw man!

Willem! Hij was altijd zóó eerlijk...

— O, God, verlos mij van de verzoeking... bad Nele.

En toen sliep ze in. 's Morgens meende ze, dat ze gedroomd had. Maar neen, het geld lag onder het hoofdkussen.

— Straks ga ik naar mevrouw Maartens, besloot ze.

— En geen geld voor de huishuur, geen geld voor kolen, of brood, grijsde de stem.

— God zal mij helpen, antwoordde Nele.

Ze maakte vuur, en sneed brood. Ze smeerde er een dun laagje vet op voor de kinderen. Zelf at ze haar brood droog.

— En zooveel geld in huis! fluisterde de stem. Niemand die het weet. Ge hebt de jas gekregen en dus ook het geld. Ge zoudt wel gek zijn, het terug te brengen.

— Leid me niet in bekoring. maar verlos me van den kwade, bad Nele.

Ze riep de kinderen. En na 't ontbijt, zei ze:

— Jacob, ik moet even een boodschap doen. Pas goed op.

Vrouw Bartels stak het geld bij zich. Ze zei er niets van tot Jacob en Karel, het tweede zoon-tje. Ze nam ook de jas mee.

't Was weer fel koud. De weduwe huiverde in den guren wind. Ze kwam aan de schoone villa, die tusschen de nu met bepoeierde boomen stond.

Een knecht deed op haar gebel de deur open, en keek grimmig.

— Er wordt niet aan de deur gegeven, zei hij kort.

— O, ik kom niet bedelen, dat heb ik nooit gedaan. Ik zou mevrouw willen spreken.

— Waarom?

— Dat kan ik alleen aan mevrouw zeggen...

— Om geld te vragen, hé?

— Neen! Ik zeg u, dat ik nog nooit gebedeld heb.

De knecht kwam uit Middelburg en vertoonde zich weinig op 't dorp. Hij kende vrouw Bartels niet. Toen deze nu haar naam noemde, vroeg hij toch:

— Is het uw man, die in 't begin van den Herfst verdronken is?

— Ja.

De knecht keek nu wat vriendelijker en zei:

— Ik zal eens hooren of mevrouw u kan ontvangen.

Vrouw Bartels moest in de kamer komen. Wat was het daar heerlijk warm! Mijnheer zat er ook.

— Zoo, vrouw Bartels, wildet ge me spreken? vroeg mevrouw.

— Mevrouw, ge waart zoo goed mij gisteren een pak kleeren te zenden. Toen ik een jas wilde verknippen, viel er van tusschen de voering een pakje bankbiljetten, en ik breng u die terug...

Ze haalde het geld te voorschijn.

Mijnheer en mevrouw Maartens keken verbaasd op.

— En welke jas was dat? vroeg mevrouw.

— Ik heb ze meegebracht.

En Nele maakte het pakje los.

— Och, die oude jas van mijn vader zaliger, zei mevrouw ontroerd. Nu begrijp ik het... Vader is in een even strengen Winter als deze gestorven, na een zeer korte ziekte. Hij was zoo'n goede man. Hij ging veel uit om aalmoezen te brengen bij de armen, die op 't eiland wonen. Er was toen groote ellende. Vader had dan veel geld bij zich. Maar hij was een voorzichtig man, en ik denk, dat er achter de voering een geheim zakje zat, waar hij zijn geld bewaarde.

Mevrouw Maartens bekeek het kleedingstuk.

— Ja, kijk, ge kunt het nog zien, vervolgde ze. Vader is op zoo'n tocht erg ongesteld geworden... Ze moesten hem in een rijtuigje thuis brengen. Hij werd te bed gelegd en was bezwijmd en stierf zonder tot kennis te komen. Wij hebben het nooit geweten van dat geld. En de jas heeft jaren in de kast gehangen. Daar ze van zulke deugdelijke, warme stof was, deed ik ze gisteren bij die kleeren.

— O, ik wil ze gaarne houden, zei Nele. Ik was van plan er een frak voor mijn jongen van te maken.

— Ge zult het wel hard hebben, vrouw Bartels, zei mijnheer Maartens.

— Vrouw, hernam mijnheer tot zijn echtgenoot, uw brave vader had dat geld voor arme menschen bestemd en is het nu niet, alsof het zijn bestemming bereikt heeft, na al die jaren? Zou uw vader ook niet naar deze weduwe gegaan zijn, moest hij nog leven?

— O, zeker, antwoordde mevrouw Maartens. En daarom moet vrouw Bartels dat geld behouden. Zoo handelen we in den geest van mijn vader.

— Dat vind ik ook! stemde mijnheer toe.

De weduwe werd zoo rood als vuur.

— Al dat geld voor mij? O, het is te veel! stamelde ze.

— Uw eerlijkheid treft me, hernam mijnheer. Hebt ge nog veel kolen?

— Nog voor vandaag...

— En levensmiddelen?

— Hoe zwaar het me valt, ik zou moeten borgen. O, 't is mijn schuld niet... Er is geen visch om te leuren...

— En ge stondt sterk tegen de verzoeking, om dat geld te behouden, waarvan we niets wisten...

— God heeft me daarin geholpen, mijnheer.

— En God helpt u verder.. Neem de som mee...

— O, ik dank u, ik dank u... Alle nood is weg, zei Nele met een snik.

— En houd het gebeurde stil, hernam mijnheer. Andere menschen hebben er niets mee te maken.

Hoe overgelukkig ging vrouw Bartels heen en welk een vurig dankgebed steeg er uit haar hart op!

— 't Gebeurde is voor mij een les, zei mijnheer Maartens tot zijn vrouw. Wij zitten hier warm in onzen overvloed... Gij stuurt wel kleeven en eenig geld hier en daar. Maar ik moet zelf uitgaan en nood lenigen.

— O, doe dat, Jaak! Zooals vader...

Vrouw Bartels kwam thuis. En aan haar kinderen vertelde ze wel 't groote geluk. Wat waren de jongens blijde! Ida begreep niet alles, maar klapte hard in de handen, toen moeder Jacob liet opschrijven, wat hij nu allemaal halen moest: kolen, brood, een nieuwe deken, en andere noodzakelijke dingen, want de weduwe zou het geld niet verspillen.

Verheugd trok Jacob heen.

— Zeg, mosselman, wanneer gaat ge bedelen? riep iemand van achter den hoek.

't Was Kees Mulders, die een haat had tegen Jacob, en dit dikwijls toonde. Hij had nu thuis gehoord, dat het bij vrouw Bartels wel erg krap zou zijn.

Ja, Jacob had den tocht gewaagd zonder aan gevaar te denken.

Jacob stoorde zich niet aan den lafaard. Zijn hart was vol vreugde.

En wat later brandde lustig het vuur thuis. Moeder had voor dezen Winter geen vrees meer...

IV.

't Dooide, maar groote ijsschotsen dreven vóór den dijk.

Op een middag liep het volk samen. Men zei, dat twee jongens op een schots waren afgedreven. Ieder begreep daarvan het groot gevaar. Die schots kon tegen andere verbrijzeld worden, en dan waren de knapen, die op het ijs gespeeld hadden, reddeloos verloren.

Maar er is er al een achter in een boot! klonk het.

— Die waagt ook zijn leven! zei er een.

— 't Is Jacob Bartels... Hij hoorde 't geschreeuw en kwam uit zijn huis. Hij sleepte Baarmans boot in 't water.

En men vernam nu, dat de jongens op de schotsen Kees Mulders en zijn broertje waren. Men hoorde ze schreeuwen tot hier. In spanning zag men, dat Jacob ze bereikte en in de boot nam.

— Help me nu, zei hij tot Kees. Pak een riem op en duw de schotsen op zij. Anders gaat de boot er nog aan.

Kees werkte zeer onhandig, en Jacob moest al zijn krachten inspannen om tusschen het drijf-ijs te dobberen. Maar hij bereikte den dijk, waar vele handen hielpen.

— Hoezee, voor Jacob Bartels! juichte men.

Vader Mulders stond daar ook, bleek en bevend.

— Lamme jongens! riep hij als verwelkoming tot zijn zoontjes.

— Kees heeft me op 't ijs geduwd! kloeg het broertje.

Kees kreeg een ferme klap om de ooren.

— Die zal hem verwarmen, zei Klaas Bouwel. Maar Mulders, zoudt ge Jacob Bartels niet eens bedanken?

— Ja, en ik erken, dat hij flinker is dan mijn kwibus. Alloh, Kees, naar huis en naar zolder!...

— Stop hem liever in bed, want de jongen is versteven, hernam Klaas.

Jacob was al naar huis geloopt. Hij werd verlegen onder al dien lof.

Dien middag kwam mijnheer Maartens de weduwe en haar kinderen bezoeken. Hij wenschte

Jacob geluk. En nu moest hij eens met moeder alleen spreken over Ida.

Hij zei haar, dat er voor zulke meisjes een school was, waar Ida zou leeren breien en naaien, misschien ook wel lezen en schrijven en verstandiger spreken. Hij wilde de kosten betalen. En toen de weduwe alles gehoord had, stemde ze toe om haar arme dochter in zulk een instelling te plaatsen.

— En als ge wilt, kunt ge het leuren nalaten, vervolgde mijnheer Maartens. Mijn vrouw kan u gebruiken, om bij ons thuis te werken. Als ge drie maal in de week komt, zult ge zooveel verdienen als met een week leuren.

Gaarne nam Nele ook dit aanbod aan.

Ze weende veel, toen ze een week later Ida in de school liet, maar voelde zich toch dankbaar.

Jacob voer weer met Klaas mee. Hij had het al getoond, dat hij een flinke schipper zou worden.

Kees Mulders riep hem niet meer na. De jongen maakte manden bij zijn vader, maar paste toch niet op.

— — — — —
Eenige jaren verliepen. Ida was uit de school teruggekeerd. Ze kon wat lezen en schrijven, goed breien en naaien en praatte verstandiger, al bleef ze achterlijk.

Maar ieder was toch verbaasd over de verandering.

Met de hulp van mijnheer Maartens was Jacob nu zelf mosselschipper en hij deed goede zaken. Zijn broer, Karel, voer met hem mee.

En elken avond dankte moeder God, die haar in den nood niet verlaten had. Als ze nu en dan naar den overkant moest, praatte ze er met den veerman over.

Kees Mulders had 't dorp verlaten en deed zijn vader veel verdriet aan. Als een nietwaard zwierf hij overal rond. Klaas zei, dat hij wel gauw in een landloopersgesticht terecht zou komen.

De familie Bartels werd zeer geacht in de gemeente.